

Міністерство освіти і науки України  
Сумський національний аграрний університет  
Юридичний факультет  
Кафедра адміністративного та інформаційного права

**Робоча програма (силабус) освітнього компонента**  
**ОК. 21 ОСНОВИ ЮРИДИЧНОЇ КЛІНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА**  
**ПРАКТИЧНЕ ПРАВО**  
**(ОБ'ОВ'ЯЗКОВИЙ )**

Реалізується в межах освітньої програми *Право*  
за спеціальністю *081 «Право»*  
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми  
2026

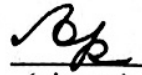
Розробник:

Ткаченко В. В., к.ю.н., доцент

Розглянуто, схвалено та  
затверджено на засіданні  
кафедри адміністративного та  
інформаційного права

протокол від 11.06.2026 № 16

Завідувач  
кафедри

  
(підпис)

І. В. Арістова  
(прізвище,  
ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми  О. В. Роговенко

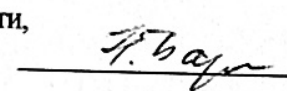
Декан факультету, де реалізується освітня програма  М. Ю Кузнецова

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

 Чернадчук Т. О.

 Кравченко І. В.

Методист відділу якості освіти,  
ліцензування та акредитації

 (Наріє Ткаченко)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 08.07.2026.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

| Навчальний рік, в якому вносяться зміни | Номер додатку до робочої програми з описом змін | Зміни розглянуто і схвалено               |                   |                           |
|-----------------------------------------|-------------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------|---------------------------|
|                                         |                                                 | Дата та номер протоколу засідання кафедри | Завідувач кафедри | Гарант освітньої програми |
|                                         |                                                 |                                           |                   |                           |
|                                         |                                                 |                                           |                   |                           |
|                                         |                                                 |                                           |                   |                           |
|                                         |                                                 |                                           |                   |                           |

| 1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ |                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                      |                   |
|-----------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|-------------------|
| 1.                                            | Назва ОК                                                                                      | Основи юридичної клінічної діяльності та практичне право                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                      |                   |
| 2.                                            | Факультет/кафедра                                                                             | Юридичний факультет, кафедра приватного та соціального права                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                      |                   |
| 3.                                            | Статус ОК                                                                                     | Обов'язковий                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                      |                   |
| 4.                                            | Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК) | Освітньо-професійна програма «Право» за спеціальністю 081 «Право»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                      |                   |
| 5.                                            | Рівень НРК                                                                                    | Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                      |                   |
| 6.                                            | Семестр, тривалість вивчення, форма контролю                                                  | 5 семестр, 1-15 тижень, залік                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                      |                   |
| 7.                                            | Кількість кредитів ЄКТС                                                                       | Осінній семестр - 5 кредитів ЄКТС                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                      |                   |
| 8.                                            | Загальний обсяг годин та їх розподіл                                                          | Контактна робота(заняття)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                      | Самостійна робота |
|                                               | Денна форма (осінній семестр - 150 годин)                                                     | Лекційні – 30 годин                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Практичні – 44 годин | 76 годин          |
|                                               | Заочна форма (осінній семестр - 150 год)                                                      | Лекційні - 12 годин                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 12 годин             | 126 годин         |
| 9.                                            | Мова навчання                                                                                 | Державна (українська)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                      |                   |
| 10.                                           | Викладач/Координатор освітнього компонента                                                    | Ткаченко Віта Віталіївна к.ю.н, доцент кафедри адміністративного та інформаційного права<br>Години консультацій – кожного понеділка о 12.45, кабінет 123г                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                      |                   |
| 11.                                           | Контактна інформація                                                                          | Tkachenkovita85@gmail.com                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                      |                   |
| 12.                                           | Загальний опис освітнього компонента                                                          | <p>Однією з проблем у сфері правничої освіти є проблема практичної фахової підготовки юристів. Навчання майбутніх правників вже не може носити суто теоретичний характер. Тому, з метою вдосконалення методів підготовки правознавців важливим і актуальним є викладання дисципліни <b>"Основи юридичної клінічної діяльності та практичне право"</b>.</p> <p>Юридична клініка – це унікальна лабораторія клінічних технологій навчання, де студенти можуть набути саме тих умінь і навичок, які знадобляться їм у подальшій професійній діяльності. Аналіз функціонування юридичних клінік в Україні допоміг виділити ті аспекти роботи юриста-практика, на яких не акцентується увага під час вивчення базових навчальних дисциплін і саме на вивченні яких будується ця навчальна програма.</p> <p>Сучасні стандарти оцінки випускників закладу вищої освіти вимагають від юриста володіння професійною етикою, правовою та психологічною культурою, глибокою повагою до закону та обачним ставленням до соціальних цінностей правової держави, твердістю моральних переконань, почуттям обов'язку. Діяльність юридичних клінік спрямована на формування саме такого комплексу знань та особистісних якостей у студентів.</p> |                      |                   |
| 13.                                           | Мета освітнього компонента                                                                    | Концептуальним завданням навчальної дисципліни є розгляд теоретико-методологічних основ юридичної практики, що застосовується в діяльності юридичних клінік України, вивчення основних етапів роботи з клієнтами; поєднання теоретичного навчання з практикою; формування у студента-юриста професійних навичок та правосвідомості, практичне застосування елементів професійного досвіду практикуючого                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                      |                   |

|     |                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----|--------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                                    | юриста.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 14. | Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП | Освітній компонент базується на таких курсах, як :<br>Вступ до спеціальності. Юридична деонтологія; Цивільне право, Цивільне процесуальне право<br>Освітній компонент є основою виробничої практики                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 15. | Політика академічної доброчесності                                 | <p>Політика академічної доброчесності в Сумському національному аграрному університеті ґрунтується на базових цінностях і принципах чесності, відповідальності, справедливості, поваги, довіри, прозорості, персональної відповідальності та нетерпимості до порушень академічної доброчесності.</p> <p>Норми, що формують політику академічної доброчесності в СНАУ, закріплені у таких внутрішніх документах: Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ (<a href="https://surl.i.cc/qusnwa">https://surl.i.cc/qusnwa</a>); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ (<a href="https://surl.li/tjraux">https://surl.li/tjraux</a>); Положення про використання штучного інтелекту у СНАУ (<a href="https://surl.li/zkvosb">https://surl.li/zkvosb</a>).</p> <p>Перевірка робіт на ознаки академічного плагіату здійснюється за допомогою систем StrikePlagiarism.com. Обов'язковий перевірку підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, рукописи дисертацій, монографій, підручників, посібників та статей; інші роботи перевіряються вибірково.</p> <p>Використання ШІ допускається як допоміжного інструменту для пошуку, структурування, редагування, перекладу чи попереднього аналізу інформації. При цьому автор має зберігати особисте авторство, критично перевіряти згенерований зміст, не подавати результати роботи ШІ як власний науковий результат та зазначати факт його істотного використання.</p> <p>Недоброчесним вважається використання ШІ для повного чи часткового виконання завдань замість здобувача, генерації недостовірних джерел, фальсифікації даних, обходу перевірки на унікальність, а також подання згенерованих результатів як власних без належного розкриття.</p> <p>В університеті формується нульова толерантність до академічної недоброчесності. За порушення цих норм здобувачі освіти притягаються до відповідальності згідно із Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти і науки та внутрішніми нормативними документами СНАУ.</p> |
| 16. | Посилання в Moodle                                                 | <a href="https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=798">https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=798</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 17. | Ключові слова                                                      | юридична клініка, правова допомога, студентська юридична клініка, безкоштовна юридична допомога, правопросвітництво, професійна підготовка юристів, надання послуг, консультування клієнтів, професійна освіта, стандарт діловодства, правила роботи, положення про юридичну клініку.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

## 2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

| Результати навчання за ОК 21: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...» | Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК 21 |      |      |       |       | Як оцінюється РНД |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|------|------|-------|-------|-------------------|
|                                                                                                      | ПРН1                                                                | ПРН3 | ПРН5 | ПРН12 | ПРН18 |                   |
| ДРН1. Розуміти базові теоретико-                                                                     |                                                                     | x    |      |       | x     | Проведення        |

|                                                                                                                                                                                                          |   |   |  |   |   |                                                             |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|--|---|---|-------------------------------------------------------------|
| правові підходи, на основі яких здійснюється тлумачення норм і застосування засад цивільного законодавства                                                                                               |   |   |  |   |   | модульного контролю та атестаційного контролю               |
| ДРН2. Аргументовано мислити, спираючись на набуті теоретичні знання, виокремлювати та аналізувати коло відносин, які регулюються нормами цивільного права                                                | x |   |  | x | x | тематична дискусія, аналіз конкретних ситуацій (Case-study) |
| ДРН3. Самостійно застосовувати відповідні положення актів чинного законодавства та матеріали судової практики при розв'язанні ситуаційних завдань в межах запропонованої конкретної практичної ситуації. |   | x |  |   |   | Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)                     |
| ДНР 4. Вміти робити презентації, вільно викладати думки під час публічних виступів, використовуючи юридичну лексику з застосуванням основних понять цивільного права                                     |   | x |  | x |   | тематична презентація-захист                                |
| ДРН 5. Самостійно готувати тексти та доповіді за умов дотримання норм професійної етики та доброчесності з публічною апробацією результатів досліджень.                                                  | x |   |  | x |   | перезентація-захист                                         |
| ДРН 6. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя, підвищення рівня власної професійної кваліфікації та конкурентоздатності.                                                                     |   |   |  | x |   | тематична дискусія                                          |

### 3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

| Тема.<br>Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми                                                                                                                                                                                                                                                                  | Розподіл в межах загального бюджету часу |                |         | Рекомендована література <sup>1</sup>                               |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|----------------|---------|---------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Аудиторна робота                         |                | Сам роб |                                                                     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Лк                                       | П.з / семін. з | Лаб. з. |                                                                     |
| <b>Тема 1. Юридичні клініки: історія виникнення та розвитку, їх мета та завдання діяльності.</b><br>1. Поняття юридичної клініки<br>2. Мета юридичної клініки.<br>3. Завдання юридичної клініки.<br>4. Історія виникнення юридичних клінік<br>5. Структура юридичної клініки.<br>6. Обов'язки та права студента клініциста. | 2/2                                      | 4/2            | 7/12    | 6.1.3.4,<br>6.2.1 -6.2.3,<br>6.2.8,<br>6.2.26,<br>6.2.28,<br>6.2.32 |

<sup>1</sup> Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |     |     |      |                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|------|------------------------------------------------------|
| <b>Тема 2. Професійна етика та корпоративна культура в діяльності юридичної клініки.</b><br>1. Основні принципи етики, які застосовуються в правозахисній діяльності.<br>2. Задачі, мета і способи забезпечення захисту законних прав та інтересів клієнта.<br>3. Моральні засади надання усних консультацій.<br>4. Професійні навички, які необхідні для надання письмової консультації.<br>5. Задачі, мета і способи забезпечення захисту законних прав та інтересів клієнта.<br>6. Моральні засади надання усних консультацій. Професійні навички, які необхідні для надання письмової консультації. Основні принципи етики, які застосовуються в правозахисній діяльності. | 2   | 4/2 | 7/12 | 6.1.3.1, 6.1.3.4, 6.2.2, 6.2.9, 6.2.20, 6.2.21       |
| <b>Тема 3. Діловодство та документування у юридичній клініці.</b><br>1. Поняття діловодства та необхідність його належної організації в юридичній клініці<br>2. Схема проходження справи в юридичній клініці.<br>3. Установчі документи; організаційні документи; документи щодо надання консультацій; робочі документи, що виникають у процесі вирішення справи.                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 2/2 | 4/2 | 7/12 | 6.1.3.4, 6.2.1 -6.2.3, 6.2.8, 6.2.26, 6.2.28, 6.2.32 |
| <b>Тема 4: Особливості проведення інтерв'ювання клієнта.</b><br>1. Поняття та стадії проведення інтерв'ювання. Підготовка до інтерв'ювання клієнта.<br>2. Перший контакт з клієнтом. З'ясування проблеми клієнта<br>3. Розробка ефективного плану дій.<br>4. Поняття та стадії проведення інтерв'ювання. Підготовка до інтерв'ювання клієнта. Перший контакт з клієнтом. З'ясування проблеми клієнта. Способи збирання інформації. Формування навичок практичного проведення інтерв'ювання клієнта                                                                                                                                                                             | 2/2 | 4/2 | 7/12 | 6.2.5, 6.2.19                                        |
| <b>Тема 5. Психологічні особливості роботи з клієнтом у юридичних клініках</b><br>1. Налагодження психологічного контакту з клієнтом.<br>2. Типи клієнтів та особливості роботи з ними.<br>3. «Важкі» клієнти та особливості роботи з ними.<br>4. Фактори, що впливають на процес спілкування                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 2/2 | 4/2 | 7/12 | 6.2.5, 6.2.19, 6.2.8, 6.2.26, 6.2.28, 6.2.32         |
| <b>Тема 6: Аналіз справи, планування та стратегія роботи по справі.</b><br>1. Технологія вироблення позиції по справі. Аналіз фактичних обставин справи<br>2. Аналіз правової основи. Аналіз доказів.<br>3. Підготовка юридичних документів. Підготовка справи до судового розгляду. Етапи та технологія аналізу справи.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 2/2 | 4/2 | 7/12 | 6.1.3.1, 6.1.3.3, 6.2.5, 6.2.8                       |
| <b>Тема 7: Консультування клієнта.</b><br>1. Підходи побудови взаємовідносин між клієнтом та юристом.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 2   | 4   | 7/12 | 6.2.7, 6.2.26, 6.2.27,                               |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |       |       |  |        |                                                                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|--|--------|---------------------------------------------------------------------|
| 2. Підготовка до дачі консультацій.<br>3. Робота з викладачем (наставником).<br>4. Визначення стратегії і тактики реалізації прийнятого рішення.<br>5. Складання звіту.                                                                                                                                                                                                                                                                                               |       |       |  |        | 6.2.32                                                              |
| <b>Тема 8: Правопросвітницька робота як напрям діяльності юридичної клініки.</b><br>1. Правопросвітницька діяльність: поняття, мета, принципи.<br>2. Організаційно-управлінські та методичні аспекти правопросвітницької роботи юридичної клініки. Орієнтовні процедури підготовки та проведення переговорів з керівництвом навчально-виховних закладів<br>3. Контакти студента-тренера з педагогами.<br>4. Формування команди проекту та організація його діяльності | 4     | 4     |  | 7/12   | 6.1.3.4,<br>6.2.1 -6.2.3,<br>6.2.8,<br>6.2.26,<br>6.2.28,<br>6.2.32 |
| <b>Тема 9. Представництво інтересів клієнтів у різних інституціях</b><br>1. Поняття та види судового представництва<br>2. Особливості судового представництва та повноваження представників в цивільному, кримінальному та адміністративному процесі<br>3. Підготовка до виступу в судових дебатах.<br>4. Підготовка судової промови .<br>5. Несудове представництво.                                                                                                 | 4     | 4     |  | 7/12   | 6.1.3.1,<br>6.1.3.3,<br>6.2.26                                      |
| <b>Тема 10. Складання правових висновків і проектів процесуальних документів.</b><br>1. Складання правових висновків і проектів процесуальних документів.<br>2. Вимоги до форми та змісту правового консультативного висновку.<br>3. Письмовий консультативний висновок по справі має відповідати певним вимогам щодо його форми<br>4. Структура змісту правового Консультативного висновку.<br>5. Особливості складання проектів процесуальних та інших документів.  | 4     | 4     |  | 5/12   | 6.1.3.1,<br>6.1.3.3,<br>6.2.26,<br>6.2.27                           |
| <b>Тема 11. Альтернативні способи вирішення правових спорів.</b><br>1. Загальноприйняті форми альтернативного врегулювання спорів в українському та міжнародному контексті: медіація, переговори, арбітраж.<br>2. Сутність медіації (посередництва).<br>3. Принципи медіаційної процедури<br>4. Регуляторні аспекти впровадження процедур медіації.<br>5. Види медіації.<br>6. Кодекс етики медіатора                                                                 | 4/2   | 4/2   |  | 4/14   |                                                                     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 30/12 | 44/12 |  | 76/134 |                                                                     |

#### 4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

| ДРН                                                                                                                                                                                                      | Методи викладання<br>(робота, що буде<br>проведена<br>викладачем <u>під час</u><br><u>аудиторних занять</u> ,<br>консультацій) | Кіль<br>кість<br>годин | Методи<br>навчання (які<br>види<br>навчальної<br>діяльності має<br>виконати<br>студент<br><u>самостійно</u> ) | Кіль<br>кість<br>годин |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|
| ДРН1. Розуміти базові теоретико-правові підходи, на основі яких здійснюється тлумачення норм і застосування засад цивільного законодавства                                                               | Лекції-візуалізації                                                                                                            | 30                     | Усне опитування, тестування,                                                                                  | 15                     |
| ДРН2. Аргументовано мислити, спираючись на набуті теоретичні знання, виокремлювати та аналізувати коло відносин, які регулюються нормами цивільного права                                                | Обговорення на заняттях, тематична дискусія, рішення ситуативних задач                                                         | 15                     | Усне опитування, письмова робота                                                                              | 15                     |
| ДРН3. Самостійно застосовувати відповідні положення актів чинного законодавства та матеріали судової практики при розв'язанні ситуаційних завдань в межах запропонованої конкретної практичної ситуації. | Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)                                                                                        | 15                     | Написання контрольних робіт за результатами вивчення теоретичного матеріалу                                   | 4                      |
| ДНР 4. Вміти робити презентації, вільно викладати думки під час публічних виступів, використовуючи юридичну лексику з застосуванням основних понять цивільного права                                     | Практичні заняття<br>Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)                                                                   | 15                     | Реферат презентація                                                                                           | 4                      |
| ДРН 5. Самостійно готувати тексти та доповіді за умов дотримання норм професійної етики та доброчесності з публічною апробацією результатів досліджень.                                                  | Індивідуальна дослідницька робота                                                                                              | 15                     | Презентація – захист                                                                                          | 4                      |
| ДРН 6. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя, підвищення рівня власної професійної кваліфікації та конкурентоздатності.                                                                     | тематична дискусія                                                                                                             | 15                     | Обговорення, виконання індивідуальних завдань<br>колоквиум                                                    | 4                      |

#### 5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

##### 5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

##### 5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

Денна форма навчання

| № | Методи сумативного оцінювання | Бали / Вага у загальній оцінці | Дата складання |
|---|-------------------------------|--------------------------------|----------------|
|---|-------------------------------|--------------------------------|----------------|

|     |                                              |                     |               |
|-----|----------------------------------------------|---------------------|---------------|
| 1   | <b>Модуль 1 (теми 1-9)</b>                   | <b>50 балів/50%</b> | До 7 тижня    |
| 1.1 | Письмові контрольні роботи                   | 10 балів /10%       | щотижня       |
| 1.2 | Тестування                                   | 10 балів /10%       | щотижня       |
| 1.3 | Робота з практикумом                         | 15 балів/15%        | щотижня       |
| 2   | <b>Модуль 2 (теми 9-18)</b>                  | <b>50 балів/50%</b> | До 15 тижня   |
| 3.1 | Письмові контрольні роботи                   | 10 балів /10%       | щотижня       |
| 3.2 | Тестування                                   | 10 балів /10%       | щотижня       |
| 3.3 | Підготовка та захист ситуативних завдань     | 15 балів/10%        | 13-14 тиждень |
| 5   | <b>Залік – теоретичні та тестові питання</b> |                     | За розкладом  |

#### Заочна форма навчання

| №   | Методи сумативного оцінювання                | Бали / Вага у загальній оцінці | Дата складання |
|-----|----------------------------------------------|--------------------------------|----------------|
| 1   | <b>Модуль 1 (теми 1-7)</b>                   | <b>50 балів/50%</b>            | За розкладом   |
| 1.1 | Письмові контрольні роботи                   | 10 балів /10%                  | За розкладом   |
| 1.2 | Тестування                                   | 10 балів /10%                  | За розкладом   |
| 1.3 | Робота з практикумом                         | 15 балів/15%                   | За розкладом   |
| 2   | <b>Модуль 2 (теми 8-14)</b>                  | <b>50 балів/50%</b>            | За розкладом   |
| 3.1 | Письмові контрольні роботи                   | 10 балів /10%                  | За розкладом   |
| 3.2 | Тестування                                   | 10 балів /10%                  | За розкладом   |
| 3.3 | Підготовка та захист ситуативних завдань     | 15 балів/10%                   | За розкладом   |
| 4   | <b>Залік – теоретичні та тестові питання</b> |                                | За розкладом   |

#### 5.2.2. Критерії оцінювання

| Компонент <sup>2</sup>                                   | Незадовільно                               | Задовільно                                                                                                                              | Добре                               | Відмінно <sup>3</sup>                                                                                       |
|----------------------------------------------------------|--------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Практичний кейс (підготовка, презентація, захист)</b> | <7 балів                                   | 7-12                                                                                                                                    | 13-14 балів                         | 15 балів                                                                                                    |
|                                                          | <i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>    | <i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>      | <i>Виконано усі вимоги завдання</i> | <i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i> |
| <b>Курсова робота (підготовка, презентація, захист)</b>  | <7 балів                                   | 7-12                                                                                                                                    | 13-14 балів                         | 15 балів                                                                                                    |
|                                                          | <i>Вимоги щодо теми роботи не виконано</i> | <i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні теми або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до обраної</i> | <i>Виконано усі вимоги роботи</i>   | <i>Виконано усі вимоги роботи, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>   |

<sup>2</sup> Зазначити компонент сумативного оцінювання

<sup>3</sup> Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

|                                                    |                                                  | теми                                             |                                                                                                      |                                                                            |
|----------------------------------------------------|--------------------------------------------------|--------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|
| <b>Колоквіум</b>                                   | <3 балів                                         | 3-5 балів                                        | 6-8 балів                                                                                            | 9-10 балів                                                                 |
|                                                    | Теоретичні відповіді не точні не вірні           | Відповіді надані не на всі питання колоквіуму,   | Завдання виконані з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі | Всі завдання виконано, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі |
| <b>Модульний контроль (тест множинного вибору)</b> | 0-1 бал                                          | 2-3 бали                                         | 3-4 балів                                                                                            | 5 балів                                                                    |
|                                                    | Залежить від кількості вірних відповідей на тест | Залежить від кількості вірних відповідей на тест | Залежить від кількості вірних відповідей на тест                                                     | Залежить від кількості вірних відповідей на тест                           |

### 5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

| № | Елементи формативного оцінювання                                              | Дата                           |
|---|-------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|
| 1 | Опитування та усні коментарі викладача за його результатами                   | На кожному практичному занятті |
| 2 | Обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань       | на практичних заняттях         |
| 3 | Настанови викладачів в процесі виконання практичних завдань                   | На консультаціях               |
| 4 | Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації реферату | 1-10 тиждень                   |
| 5 | Оцінювання результатів колоквіуму                                             | 7,14 тиждень                   |
| 6 | Оцінювання письмових робіт                                                    | 7, 14 тиждень                  |

## 6. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

### 6.1. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

#### 6.1.1. Методичне забезпечення

**6.1.1.1.** Основи юридичної клінічної діяльності та практичне право: Конспект лекцій для здобувачів 3 курсу освітньої програми «Право» денної та заочної форми здобуття вищої освіти ступеня «Бакалавр»/ укл.: В. В. Ткаченко. – Суми, 2025. 24 с.

**6.1.1.2.** Основи юридичної клінічної діяльності та практичне право: Методичні рекомендації щодо самостійного вивчення дисципліни для здобувачів 3 курсу освітньої програми «Право» денної та заочної форми здобуття вищої освіти ступеня «Бакалавр»/ укл.: В. В. Ткаченко. – Суми, 2025. 24 с.

**6.1.1.3.** Основи юридичної клінічної діяльності та практичне право: Методичні рекомендації щодо проведення практичних занять для здобувачів 3 курсу освітньої програми «Право» денної та заочної форми здобуття вищої освіти ступеня «Бакалавр»/ укл.: В. В. Ткаченко. – Суми, 2025. 24 с.

#### 6.1.2. Нормативно-правові акти

##### 6.1.2.1. Законодавство України

6.1.2.1.1. Загальна декларація прав людини ООН від 10 грудня 1948 року. URL: [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995\\_015](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_015)

6.1.2.1.2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-BP> (дата звернення: 26.05.2026).

6.1.2.1.3. Правила адвокатської етики, ВКДКА, З'їзд адвокатів України; Правила від 17.11.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0003418-12#Text>

6.1.2.1.4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. // ВВПУ. 2012. № 34. Ст. 62. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>

6.1.2.1.5. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02 червня 2011р.// Відомості Верховної Ради України. 2011. № 51, стор. 2136, стаття 577 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>

6.1.2.1.6. Про затвердження Положення про центри з надання безоплатної правничої допомоги: Наказ Міністерства юстиції України 02.07.2012 № 967/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України 24.05.2016 № 1487/5) // Офіційний вісник України. 2012. № 50. Ст. 2002 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1091-12#Text>

6.1.2.1.7. Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України: Наказ Міністерства освіти і науки України від 3 серпня 2006 року № 592. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0956-06#Text>

6.1.2.1.8. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. // ВВПУ. 1996. №47. Ст. 256. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>

6.1.2.1.9. Стандарти діяльності юридичних клінік України, схвалені Всеукраїнським З'їздом Асоціації юридичних клінік України Протокол № 2 від 19 червня 2014 року. <https://legalclinics.in.ua/wp-content/uploads/2017/07/standarti-diyalnosti-yuridichnikh-kllinik-ukrajini.pdf>

6.1.2.1.10. Типове положення про установу з надання безоплатної первинної правової допомоги: наказ Міністерства юстиції України від 28.03.2012 № 483/5 // Офіційний вісник України . 2012. № 26. Ст. 1000.

### **6.1.2.2. Міжнародне законодавство**

6.1.2.2.1. Загальна декларація прав людини : прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_015](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015)

6.1.2.2.2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_004](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004)

6.1.2.2.3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_043](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043)

6.1.2.2.4. Основні принципи щодо ролі юристів : прийняті Восьмим Конгресом ООН із запобігання злочинності та поведження з правопорушниками (м. Гавана, Куба, 27 серпня – 7 вересня 1990 р.). URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/basic-principles-role-lawyers>

6.1.2.2.5. Рекомендація № R (93) 1 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо ефективного доступу до права і правосуддя для найбідніших верств населення : ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи 8 січня 1993 р. Страсбург : Рада Європи, 1993.

6.1.2.2.6. Принципи та керівні настанови ООН щодо доступу до юридичної допомоги у системах кримінального правосуддя : затверджені резолюцією Генеральної Асамблеї ООН № 67/187 від 20 грудня 2012 р. Нью-Йорк : Організація Об'єднаних Націй, 2013. URL: [https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/UN\\_principles\\_and\\_guidelines\\_on\\_access\\_to\\_legal\\_aid.pdf](https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/UN_principles_and_guidelines_on_access_to_legal_aid.pdf)

6.1.2.2.7. Міжнародна асоціація юридичних шкіл. Заява про належні практики юридичної освіти. URL: <https://ialsnet.org>

6.1.2.2.8. Глобальний альянс за юридичну освіту в інтересах справедливості (Global Alliance for Justice Education) : офіційний вебсайт. URL: <https://www.gaje.org>

### **6.1.3. Підручники, посібники**

**6.1.3.1.** Бакаянова Н. М. Адвокатура України : методичні вказівки Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2024. <https://dspace.onua.edu.ua/items/5d671742-729c-4152-bcc8-65960406e7e6>

**6.1.3.2.** Горелова В. Ю. Медіація : навчальний посібник Одеса : Олді+, 2025. 810 с.

**6.1.3.3.** За заг. ред. В. І. Теремецького. Адвокат у цивільному процесі: процесуальний статус адвоката; підтвердження повноважень адвоката; участь адвоката у досудовому провадженні; участь адвоката у судовому провадженні; особливості діяльності адвоката під час дії воєнного стану : науково-практичний посібник. Київ : Професіонал, 2024. 448 с.

**6.1.3.4.** Правнича клінічна освіта в Україні: Навчальний посібник / за заг. ред. В. М. Сушенка. – К.: Байте, 2020 – 274 с.

## **6.2. ДОДАТКОВА**

**6.2.1.** Арабаджи Н. Б. Юридична клініка як інноваційна форма реалізації юридичної освіти // Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 10. С. 158–161. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-10/36>.

**6.2.2.** Бабенко А. М., Борисова О. О. Юридична деонтологія : навч. посіб. Одеса : Одеський державний університет внутрішніх справ, 2022. 176 с.

**6.2.3.** Бежевець А. М. Роль та місце юридичної клініки в сучасній системі безоплатної правової допомоги в Україні. Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2023. № 1. С. 14–22.

**6.2.4.** Богатюк І. В. Діяльність юридичних клінік в умовах воєнного стану // Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». 2022. № 3 (64). С. 199–205. DOI: 10.18372/2307-9061.64.16892.

**6.2.5.** Гавгун С. Запровадження інституту процесуального інтерв'ю в Україні: pro et contra // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. DOI: 10.24144/2307-3322.2022.72.65.

**6.2.6.** Гаврилюк Р. О., Пацурківський П. С. Legislative regulation of mediation principles: the experience of Ukraine // Human Rights and Public Governance in Modern Conditions : Scientific Monograph. Riga : Baltija Publishing, 2023. P. 79–98.

**6.2.7.** Голинська М. The Development of Mediation in Ukraine: From Its Introduction to the Present Day // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки. 2026. Т. 13, № 1 (49). С. 99–106. DOI: 10.23939/law2026.49.099.

**6.2.8.** Григор'єва В. В. Юридична клініка як соціально-освітня інституція: оновлення діяльності в умовах воєнного стану // Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2026. № 1, ч. 2. С. 38–46. DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2026.1.2.5>.

**6.2.9.** Денисовський М. Д., Сівіцька Г. Є. Професійна етика адвоката // Галицькі студії: Юридичні науки. 2023. DOI: 10.32782/galician\_studies/law-2023-2-3.

**6.2.10.** Ільніцька О. А., Дяченко С. В. Медіація в діяльності юридичної клініки // Ірпінський юридичний часопис. 2023. № 3 (12). С. 104–113. DOI: [https://doi.org/10.33244/2617-4154-3\(12\)-2023-104-113](https://doi.org/10.33244/2617-4154-3(12)-2023-104-113)

**6.2.11.** Кармаза О. О., Федоренко Т. В., Позов Д. О. Медіація як альтернативний механізм урегулювання спорів і конфліктів: проблеми в розкритті змісту термінів, використаних у законі // Часопис Київського університету права. 2022. № 4. DOI: 10.36695/2219-5521.4.2022.12.

**6.2.12.** Киришко О. В. Медіація як правовий механізм інтеграції ВПО в громади // Історико-правовий часопис. 2026. Т. 26, № 1. С. 137–147. DOI: 10.32782/2409-4544/2026-1/16.

**6.2.13.** Кологойда О. В., Сливінська А. В. Медіація як альтернативний спосіб вирішення корпоративних спорів // Юридичний вісник. 2022. № 3. С. 83–93. URL: <https://elar.navy.edu.ua/handle/123456789/28615>.

**6.2.14.** Кулініч О. О., Лебедева Ю. В. Mediation as a Practice of Restorative Justice: Prospects for Ukraine // Аналітично-порівняльне правознавство. 2026. № 2. С. 136–142. DOI: 10.24144/2788-6018.2026.02.1.20.

**6.2.15.** Мироненко М. Basic Principles of Mediation by Notary in Ukraine // Актуальні проблеми правознавства. 2022. № 4. DOI: 10.35774/app2022.04.077.

**6.2.16.** Покотило Е. Фасилітативна медіація як соціокультурна практика // Українські культурологічні студії. 2024. № 2 (15). С. 58–64. DOI: 10.17721/UCS.2024.2(15).11.

**6.2.17.** Поляков А. О. Порівняльно-правовий аналіз регулювання діяльності юридичних клінік в країнах Європейського Союзу // Збірник наукових праць ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Право. 2024. № 40. DOI: <https://doi.org/10.34142/23121661.2024.40.41>.

- 6.2.18.** Посібник з особливостей проведення процесуального інтерв'ю в рамках кримінального розслідування. Програма розвитку ООН (UNDP) в Україні. Київ, 2025.
- 6.2.19.** Правила адвокатської етики: затверджені З'їздом адвокатів України (редакція, чинна у 2022–2026 рр.).
- 6.2.20.** Рассомахіна О. А. Професійна етика та моральна відповідальність юристів в умовах війни // Європейський правничий часопис. 2024. Вип. 4.
- 6.2.21.** Rogozinnikova K. S. Юридичні клініки як інституція правової освіти та правничої допомоги в умовах воєнного стану // Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2026. № 1, ч. 2. С. 115–123. DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2026.1.2.14>
- 6.2.22.** Саміліт Л. О., Романенкова А. Ю. Зарубіжний досвід застосування присудової медіації // Юридична наука. 2023. № 4. DOI: 10.32782/1813-338X-2023.4.5.
- 6.2.23.** Слома В. Медіація як метод вирішення цивільно-правових спорів // Актуальні проблеми правознавства. 2024. № 4 (2023). С. 89–93. DOI: 10.35774/app2023.04.089.
- 6.2.24.** Слюсаренко О. Правова природа медіації в умовах збройного конфлікту // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. 2024. № 4. С. 58–65. DOI: 10.17721/1728-2217.2024.60.58-65.
- 6.2.25.** Стандарти діяльності юридичних клінік України (нова редакція – 2024): затв. Всеукраїнським З'їздом Асоціації юридичних клінік України, протокол № 2 від 19 черв. 2014 р. (у редакції від 4 груд. 2024 р.).
- 6.2.26.** Ткаченко В.В. Виклики глобалізації та їх вплив на юридичну освіту. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2021. № 3. С. 41-44 URL: [http://apnl.dnu.in.ua/3\\_2021/8.pdf](http://apnl.dnu.in.ua/3_2021/8.pdf)
- 6.2.27.** Теремецький В. І., Дуліба Є. В. Юридична клініка як форма навчання і забезпечення реалізації права на правову допомогу // Приватне право і підприємництво. 2022. Вип. 21. С. 132–139. DOI: <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2022.21.15>.
- 6.2.28.** Факас І. Б. Правовий статус медіатора та здійснення медіації в цивільному судочинстві // Юридичний вісник. 2022. № 4. С. 107–111. URL: <https://elar.navs.edu.ua/handle/123456789/28717>.
- 6.2.29.** Хорошковська В. С. Особливості становлення та розвитку юридичної клінічної науки в Україні. Правова позиція. 2021. № 4(33). С. 82-87.
- 6.2.30.** Шевчук Л. В. Принципи медіації як запорука реалізації досудового врегулювання в Україні // Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. 2023. Вип. 16 (28). DOI: 10.33098/2078-6670.2023.16.28.
- 6.2.31.** Шелепа А. А. Організаційно-правові засади діяльності юридичної клініки вищого навчального закладу України // Аналітично-порівняльне правознавство. 2026. № 2. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.02.2.46>.
- 6.2.32.** Шелепа А. А. Правова допомога, що надається юридичними клініками: форми та особливості реалізації // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2026. Вип. 94, ч. 2. С. 530–535. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.94.2.77>.

### 6.3. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- 6.3.1 Асоціація юридичних клінік України. [Електронний ресурс] – Режим доступу <https://legalclinics.in.ua/>
- 6.3.2 Інформаційно-пошукова правова система “Нормативні акти України (НАУ)”. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nau.ua>.
- 6.3.3 Офіційний веб-сайт Верховного Суду України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/>.
- 6.3.4 Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua/uk/index>.
- 6.3.5 Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/>.